



Izhaja štirinajstdnevno. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Marksov trg 2/II. — Naročnina znaša mesečno 4 Din. Za Italijo mesečno L 1:50. Posamezna številka stane Din 2 —

Pripravljajte se na internacionalni mladinski dan!

Pred nami je 9. internacionalni dan revolucionarne delavske in kmetske mladine. Internacionalni mladinski kongres l. 1919 v Berlinu je določil, da se vrši mladinski dan vsako leto prvo nedeljo v septembru. Torej pride letošnji internacionalni mladinski dan na 2. september.

Od 26. avgusta do 2. septembra se vrši pri nas

ŽELEZNI TEDEN,

v katerem se je treba z vsemi silami vreči na agitacijo za vstop mladine v strokovne organizacije, v Nez. Delavsko Stranko Jugoslavije, za razširjenje »Proletarske mladine«. V Srbiji in na hrvatskem ima proletarska mladina svojo organizacijo »Savez radničke omladine«; zato bo ona nabirala tudi nove člane svoje zveze, utrjevala že obstoječe organizacije itd. V Sloveniji nam vlada take organizacije ne dovoljuje, zato se moramo v teh dnevih boriti za ustanovitev

enotne zveze delavske mladine

za celo Jugoslavijo.

2. september kot poslednji dan »železnega tedna« se bo završil s shodi, manifestacijami in prireditvami delavske mladine.

Internationalni mladinski dan naj bo mogočen protest

proti „Zakonu o zaščiti države“,

ki ne dovoljuje delavstvu politične enakopravnosti z ostalimi državljani in ki potiska del. razred v najhujšo gospodarsko bedo.

Internationalni mladinski dan mora biti demonstracija združene proletarske mladine

proti fašizmu,

ki nastopa v Jugoslaviji pod imeni »Orjuna«, »Srnao«, »Hanao« in ki je skupni najnevarnejši sovražnik celokupnemu delovnemu ljudstvu, zlasti pa njegovi mladini.

Letošnji internacionalni mladinski dan mora biti mogočna demonstracija

proti gospodarskemu izkoriščanju,

proti novemu imperialističnemu klanju,

ki ga pripravljata imperialistična velika in mala ententa.

9. internacionalni mladinski dan mora biti demonstracija revolucionarne delavske in kmetske mladine

proti reakciji,

ki še vedno besni nad delovnim ljudstvom kapitalističnih držav.

Kakor je prvi maj bojevni praznik celokupnega delovnega razreda, tako mora biti mladinski dan

Bojevni dan celokupne revolucionarne mladine.

Revolucionarne proletarske mladinske organizacije po vsem svetu se že pripravljajo za proslavo 9. internacionalnega mladinskega dneva. Naj se tudi množice delavsko-kmetske mladine Slovenije pripravijo za častno izvedbo »železnega tedna« in mladinskega dneva, ki mora pokazati železno voljo revolucionarne proletarske mladine za boj do končne zmage, do udejstitve

socializma.

Zavedni mladi delavci in delavke, pojdite v teh dnevih med še spavajoče mlade proletarce in jih podžgite z revolucionarnim ognjem! Povejte jim, da mora celokupna proletarska mladina vseh dežel stopiti v

prednje bojevne vrste proletarske fronte.

Po vseh deželah doni signal, doni alarmni klic:

Na delo, v boj, mlada garda delavskega razreda!

Mladi sodrugi in sodružice! Trdno pest, smelo odločnost, železno voljo! Naš klic naj vzdrami in povede v boj mlade proletarce po vseh obratih, tovarnah, rudnikih, vaseh in pisarnah!

Naprej, mlada garda proletariata!

Živel 9. internacionalni mladinski dan!

Vera, cerkev in proletariat.

Religija je opij za ljudstvo.
Karl Marx.

Vsak razredno-zavedni proletarec si mora biti na jasnem v tem vprašanju in dognano resnico razširjati med najširše kroge.

Mnogi sodrugi mislijo, da vera ni nasprotna revolucionarnemu socializmu, da lahko obenem verujejo v boga in v socijalizem, v zmago proletariata. Tako mišljenje je popolnoma napačno in sicer iz sledečih razlogov:

Mi vemo, da se politični dogodki, razredni boji, vojske, revolucije vrše po naravnih, družabnih zakonih. Te zakone razvoja človeške družbe je z največjo točnostjo dognal Karl Marx, utemeljitelj znanstvenega socijalizma.

Marksistična teorija ugotavlja, da na razvoj človeške družbe ne vplivajo nobene nadnaravne moči (bogovi, hudiči itd.) — kar je jasno dandanes vsakomur, kdor gleda s svojimi očmi in misli s svojo glavo. Takih ljudi je vedno več in — kakor pripovedujejo ljudje, ki pridno obiskujejo cerkve in farovže — tudi duhovniki ne govore več tako, kot so včasih. Spominjam se, kako so kaplani začetkom svetovne vojne »farbali« nevedno ljudstvo, češ, da je vojsko Bog poslal, da kaznuje grešnike in nevernike in da

se je treba obrniti od hudiča, moliti in prositi odpustitve, potem bo Bog vojsko ustavil. Danes bi tega noben rovtar ne verjel več, zato se duhovščina previdno izogiblje take krščanske izobrazbe. Sploh, celo njeno delo v naših časih je v tem, da išče nevednost in kjer jo najde, da skrbi, da bi ljudstvo ne prišlo do spoznanja. In le, ker je v interesu vladajočih, roparskih razredov, da ostane nevednost ljudstva in otroška vera v nadnaravne in čudežne stvari (bogove, posmrtno življenje, čudeže itd.) so religiozni, verski predsodki še danes tako pogosti in mešajo celo zelo pametne ljudi.

Tudi spremembe v naravi se vršijo po njenih lastnih zakonih in v njenem razvoju ne najdemo delovanja nadnaravnih sil. Pred stoletji je cerkev učila, da je Bog, ko je ustvarjal svet, najprej dal svetlobo, nato vstvaril solnce, da se po nebu sprehajajo luna in zvezde, da razveseljujejo človeka (kakor piše sveto pismo stare zaveze). Še nedavno je učila z vso resnostjo, da je Bog ustvaril vsako žival in rastlino posebej in jo poslal v svet: »Pojdi in množi se!« — Nima smisla, da bi naštel vse, kar je včasih bilo edino zveličavno, odkoder pa se je verski nauk umaknil, ker je znanost dognala resnico. Znano je, kakšni boji, kako nespravno sovraštvo je vladalo

vedno med znanostjo na eni in verskimi bajkami in fantazijami na drugi strani.

Ne samo v teoriji se jasno kaže, da vera ne more biti zaveznica in da sploh ne more biti združena z revolucionarnim, res socialističnim prepričanjem, nego tudi v praksi. Bilo bi pa zanimivo in koristno razpravljati o raznih verah in cerkvah, zlasti kako so nastali razni moralni nauki (nauki, kako naj ljudje živijo). Priporočamo vsem sodrugom, da čitajo tozadevne brošure; v tem članku pa se moramo baviti konkretno s stališčem napram verskem položaju pri nas. Katoliška cerkev se smatra na življenje in smrt zvezano s kapitalizmom (kar je z ozirom na izkoriščevalni značaj nje same popolnoma naravno) in vera je bila vedno najglasnejša, ko je buržuazija dvignila svojo gonjo proti revolucionarnemu delavskemu razredu. Vsako revolucijo je razglašala za »bogokletno prekucijo« ateiſtov (onih, ki ne verujejo v boga) in sipala ogenj in žveplo nanjo in na njene predstavnike. Ob takih prilikah pogosteje ponavlja iz svetega pisma opomine pokornosti, ponižnosti in ljubezni do sovražnikov (katere v boju za svoje gospodarstvo in svoj žep vedno na zares bogokleten način pozablja). Zgodovina ne pozna slučajev, da bi katoliška cerkev kdaj v dejanju (v besedah že, kadar je govorila ljudstvu, da ga nalaže) nastopila za pravice zatiranih in izkoriščanih, za zahteve proletarijata, ampak vedno je bila na strani vladajočih prestolov, gospode. V svetovni vojni, ko so kapitalistične vlade pognale množice delavcev in kmetov v klavnico za svoje profite, kaj je počela cerkev? To stvar ponavljati je zelo dolgočasno, a žalostno dejstvo je, da ljudstvo to pozablja.

Mislimo, da je jasno, da med cerkvijo in pravim socializmom ni mosta, da sta si vera in socialistično revolucionarno prepričanje kot ogenj in voda.

Kakšno mora biti stališče proletarske vlade napram cerkvi? Katekizem pravi, da je cerkev društvo vernikov, ki imajo isto vero, zakramente itd. To je res. Brezdvomno je pa tudi, da ima v cerkveni hijerarhični organizaciji oblast duhovščina, ki je zvezana, da prejema gotove dohodke od vernikov, izkoriščavajoč njihovo nevednost in neizobraženost. In ta družba je z družbo drugih izkoriščevalcev, kakor veleposestnikov, kapitalistov in njihovo državo zvezana, pomaga pri njenem zatiranju delovnega ljudstva in prejema od nje pomoč. Zveza cerkve z državo obstoja že od zdavnaj. Zlasti ozko je bila zvezana cerkev s fevdalno državo graščakov in veleposestnikov. To je naravno in jasno, ker vemo, da je stvar fevdalne države bila, da štiti veleposestnike, cerkev sama pa je bila najmočnejši veleposestnik, razpolagala je z milijoni hektarjev. Ti dve sili, duhovščina (prvi stan so jo tedaj imenovali) in fevdalno plemstvo (drugi stan) sta se združili v skupno fronto

proti delovnim množicam, da s skupnimi silami ohranijo svoje gospodarstvo. Za časa borbe buržuazije, kapitalističnega razreda proti plemstvu in njegovi fevdalni državi, se tudi cerkev ni reſpektirala. Boj proti cerkvi je bil ponekod (v Franciji) zelo oster, ponekod manj. Z zahtevo ločitve cerkve od države je nastopila že liberalna buržuazija in meščanska demokracija. Buržuaziji seveda ni šlo za to, da pomaga delovnemu ljudstvu, kar je seveda, da zakrije svoje lastne izkoriščevalne namene proglašala, ampak da ona sredstva, ki jih je država dajala cerkvi, dobi v svoje roke. V isti meri, kakor je boj delavskega razreda proti kapitalizmu postajal hujši in odločnejši, je »liberalna«, »napredna« buržuazija boj proti cerkvi pustila, da ne izgubi tako dobrega zaveznika. Spoznala je, da je koristnejše, da se sporazume s cerkvijo, kupila je njene molitve za boj proti socializmu, da izkoristi vpliv cerkve na neizobražene in nevedne množice, da vzdrži v njih suženjsko, hlapčevsko pokornost. (Vsaka oblast je od Boga.)

Ista stvar se je zgodila pri vprašanju ločitve cerkve od šole. Najhujši boj za to se je vršil od strani buržuazije in malomeščanstva v Franciji. Šlo je za to, da se cerkvi vsako poučevanje v šolah sploh prepove; končalo se je pa s kompromisom s katoliško duhovščino. Clemenceau, nekoč hud nasprotnik cerkve, je pozval duhovščino k sebi, jo pozval, naj pozabi staro sovraštvo in je lastnoročno razdelil med njene zastopnike odlikovanja za patrijotizem. V boju za izkoriščanje drugih dežel (vojska z Nemčijo), v boju proti delavskemu razredu sta se buržuazna država in cerkev vedno družile in se medsebojno podpirale. Ta njena zveza je najtrdnjša takrat, ko je nevarnost blizu. Obstoj kapitalizma pa grozi velika nevarnost po prvi svetovni vojni in slučajev a la Clemenceau mam po celem svetu tudi v mali Sloveniji. Dolgoletni voditelj slovenske »liberalne« buržuazije dr. Tavčar je jeseni l. 1920. vstal, da brani katoliško vero in cerkev pred socializmom (seveda ne pred Bernotovim!).

Proletariat bo izvedel ločitev cerkve od države in šole. Da bo pri tem naletel na odpor cerkvâ, je naravno. Ločitev cerkve od države pomeni, da izgubi duhovščina svoje najmočnejše orožje, religiozno propagando, cerkveno črno umetnost v šoli, v delu za utrditev svojega vpliva.

V prvem odstavku omenjene naloge, ki jih ima razrednozavedni proletariat v boju proti religioznim predsodkom ljudstva, so v prvi vrsti naloge razrednozavednega dela proletarske mladine. Vsako izobraževalno delo spodjeda avtoriteto vere; razkrinkavanje cerkvenih naukov in stremljenj, propaganda marksizma, nauka o pravih vzrokih socialnega razvoja in političnih dogodkov, razširjanje tozadevne literature — to so njene naloge. Tako je delovala

proletarska mladina vedno in povsod. Zlasti pa je danes naša nujna dolžnost, da to storimo. S parolo avtonomije so slov. klerikalci privabili k sebi ljudstvo, ki si od nje obeta zboljšanje svojega položaja in manjše izkoriščanje. Ker je vse le vaba, bodo klerikalci začeli z vso močjo s svojo versko propagando. Katoliški shod v avgustu naj bo začetek tega. Proletarska mladina, bodi na svojem mestu in razkrinkaj te volkove v ovčji koži!

Zakon o ustrojstvu vojske.

Beograjski parlament je prinesel nov zakon o vojski. Vse meščanske stranke od radikalne do klerikalne so si bile edine in složne pri vprašanju tega zakona. Zakaj? Mar iz takozvane ljubezni do domovine, iz patriotizma? Še daleč ne, za to složnostjo meščanskih strak se skriva nekaj popolnoma drugega.

Vojska, kot en sestavni del aparata meščanske države, služi za obrambo vladajočega meščanskega razreda. Vladajoči razred uporablja vojsko za svoje interese, v svojo korist. To se je najjasneje pokazalo v zadnji svetovni vojni. Vojni hujskači, škofi itd. so govorili, da se vodi vojna za »vero, dom, cesarja«. Ljudstvo je tem lažem nekaj časa verjelo, a kmalu je spoznalo, da se ni borilo in umiralo za »domovino«, ampak za mastne dobičke kapitalistov in oderuhov.

Kaj ima danes od vojske delovno ljudstvo v podinanih državah. V onih državah, ki so »zmagale«, se del. razred še huje zatira in se mu nalaga še večja vojna bremena, v premaganih državah pa še huje strada, edino v Rusiji uživa pravico in svobodo. — A kapitalisti so po vseh državah neizmerno obogateli. N. pr. v »premagani« Nemčiji ima danes znani Stinnes vse v svojih rokah, njegovo bogastvo je bajeslovno, a nemško delovno ljudstvo strada kot še nikdar. Edino v Rusiji ni tega, ker tam so vrgli edelavci in kmetje kapitaliste.

Kapitalisti rabijo torej vojsko za to, da večajo svoje bogastvo in da s prelito krvjo milijonov delavcev in kmetov pridobljeno bogastvo ohranijo. Zakaj se ne razorožijo danes države? Ker kapitalisti potrebujejo za svoje profitorske namene — vojsko, ki varuje njihove zaklade in jim pridobi nove

Kapitalisti ne večajo v vojnah svojega bogastva edino na ta način, da osvajajo nove pokrajine, mesta in tovarne, ampak še na drug način. Kateri je ta način? To pove najbolj jasno sam »zakon o ustrojstvu vojske«. On namreč pravi, da se mora v slučaju vojne delavstvo, ki ne gre na fronto, ampak ostane pri svojem delu — da se mora to delavstvo militarizirati, to se pravi, da se obsodi na smrt vsakega, ki bi bil za štrajk za zboljšanje položaja. Kajti štrajk se smatra

za upor in upornega vojaka se ustrelj. Kaj sledi iz tega? Vsi vemo, kako narašča z vojno draginja. In evo, po zakonu se zabranjuje mezdni boj delavcev za dosego zvišanja plač sorazmerno z naraščajočo draginjo. Kapitalist torej v vojni lahko večja svoj profit, medtem ko plača delavca ostaja ista.

»Zakon o ustrojstvu vojske« pove še en namen, kateremu služi vojska v meščanski državi. On namreč pravi, da mora biti vojska »podpora zakonitosti v državi«. Kaj pomenjajo te besede, bomo takoj videli, če pogledamo, kaj se smatra v Jugoslaviji za zakonito in državotvorno. Državotvorni elementi so edino-le radikalna stranka in »Orjuna«, protizakoniti, protidržavni pa so komunisti, republikanci, kmetje, ki se bore za federativno ureditev Jugoslavije, skratka celokupno zavedno delovno ljudstvo mest in vasi se smatra za protidržavno. Po zakonu se bo torej uporabljalo vojsko tudi proti delavskemu razredu v državi sami.

Kako je to mogoče? Samo poglejmo malo v kratko zgodovino Jugoslavije, pa bomo takoj razumeli vso stvar. Ko so se l. 1920 dvignili železničarji za zboljšanje svojega gmotnega položaja, se jih je naprej militariziralo in potem streljalo na Zaloški cesti. In streljati jih je dal Kristusov služabnik, kaplan dr. Korošec kot železniški minister. Pa bo rekel kak zaslepljenec: s to stavko so hoteli boljševiki izvršiti preobrat v Jugoslaviji. To je laž, s katero je jugoslov. buržuazija varala javnost, da bi si oprala z narodno krvjo oškropljene roke. Tovariš, ki še veruješ tej laži, vprašaj železničarje, pa ti bodo povedali, da so stavkali zato, ker oni in njihove družine niso mogle več živeti. Vidite, in tako lahko postopa buržuazija pri vsaki stavki. Ker ne more streljati na delavce, če bi rekla, da postopa proti njim, ker hočejo boljši košček kruha na račun njenega profita, pa pravi, da je to boljševiški nameravani prevrat.

»Zakon o ustrojstvu vojske« predvideva tudi veliko nadoblast oficirjev nad vojaki, nadalje 18 mesečno službovanje. Vsak pameten človek ve, da za ono izvežbanj ni potrebno 18 mesecev. Zakaj se torej zahteva 18 mesečno službovanje? Da se vojake — mlade kmetske in delavske sinove — zdresira v pokorne pse, da se jih navadi misliti, da so oni vojaki in ne sinovi del. razreda. Po novem zakonu bomo še dalje službovali po Makedoniji in Albaniji.

In medtem ko ta zakon predvideva vse, kar je koristno za buržuazijo in oficirje, nima niti enega paragrafa za zaščito vojakov in rekrutov. Torej se bo po starem prevažalo v mrzli zimi in nezakurjenih, prenapolnjenih vagonih rekrute sem in tja, torej se bo vojake še nadalje pretepalo.

Še eno moramo pripomniti! Klerikalci vpijejo, da so edini zaščitniki slovenskega ljudstva. Kaj so delali ti zaščitniki ljudstva pri razpravi o tem zakonu?

Bili so za njega in še povdarjali, da je treba povečati vojno mornarico, predlagali so torej, da delavno ljudstvo plačuje nove davke za vojne ladje. Kristus je rekel: Ne ubijaj! in klerikalci v imenu Kristusa pravijo — dosedanja moralna orožja še ne zadostujejo. Zapomnite si to, kmetski sinovi, povejte to svojim materam in očetom!

Meščanstvo je torej sprejelo tak zakon, kakršen mu je potreben. To moramo imeti pred očmi pri presojanju »Zakona o ustrojstvu vojske«.

Delavsko-kmetska mladina vsega sveta se bori proti imperialističnemu oboroževanju proti malomeščanskemu pacifizmu (kakor ga pri nas zastopajo klerikalci, socialpatrioti in Radičevci), za ukinjenje vseh »mirovnih pogodb, ki so jih imperialisti sklenili v svojo korist v Verseju, St. Germainu, Trianonu, St. Margheriti, Lausanni itd., za delavsko kontrolo nad produkcijo vojnega materiala in njegovega prevažanja, za zboljšanje gmotnega in pravnega položaja vojakov.

Krščanski socializem

Klerikalci imajo polno sredstev za varanje delovnega ljudstva. Kmetu govorijo na en način, bogatim posetnikom, gostilničarjem itd. na drug, delavcu na tretji in del. mladini na četrti način. Za poslednja dva so izumili krščanski socializem.

Kaj je krščanski socializem? Krščanski socializem je klerikalizem, preurejen in prilagojen delav-

čevi duši. Krščanski socializem je sredstvo za širjenje klerikalizma med delavstvom. Krščanski socialisti v Avstriji so najhujši monarhisti, ki agitirajo za vrnitev Habsburžanov, na Madjarskem predstavlja krščanske socialiste Horti, ki je dal pobesiti in pozapreti že na tisoče delavcev, poljski kršč. socialisti najbolj navdušeno agitirajo za vojno proti sovjetski Rusiji, naši kršč. socialisti so si pa naredili navidezno zelo revolucionarno krinko. Tako krinko so si naredili radi tega, ker je naše delavstvo revolucionarno razpoloženo. Pravi krščanski socializem pa predstavlja g. Pollak, ki najbolj nekrščansko izkorišča svoje delavce, zlasti delavke, pravi kršč. socializem se vidi v škofovih pastirskih pismih, v katerih se kliče boga in hudiča na »uporne, brezverne« delavce in boljševike, pravi kršč. socializem se je pokazal na Zaloški cesti. Torej v besedah, v teoriji so naši kršč. socialisti sijajni revolucionarni frazerji, v praksi pa kapitalisti ali vneti zaščitniki kapitalistov.

Če pogledamo malo globlje v kršč. socialistične fraze in teorijo, vidimo, da je on tudi v svoji teoriji popolnoma kontrarevolucionaren, reakcijski. Kajti kršč. socializem trdi, da morata obstojati gospodar in hlapec, izkoriščevalec in izkoriščanec, bogatin in revež, kapitalist in delavec. In on pravi, da mi trpimo za podedovani greh Adama in Eve, ter za svoje grehe. On uči, da se delavec ne sme revolucionarno boriti proti kapitalistu, ampak da mora oba vezati »krščanska ljubezen«. Delavcu pravi, da naj potrpežljivo prenaša naloženi mu jarem, da se mu bo v nebesih bolje godilo. In kaj pa so nebesa? Sodrug Bu-

Podlistek:

J. Reed:

10 dni, ki so pretresli svet.*

Bili smo pri Smolnjevem poslopju, katerega masivna fasada je popolnoma tonila v luči. Iz temine bližnjih ulic so se izlivala brezkončne množice temnih postav. Nепrestano prihajanje in dirjanje avtomobilov in motornih koles. Pribobnel je orjaški oklopni avtomobil slonove barve z dvema s stolpa vihrajočima rdečima zastavama. Bilo je mrzlo in rdeči gardisti, ki so stali pri zunanjih vratih, so napravili ogenj. Tudi pri notranjih vratih ogenj, pri katerega plapolajoči svetlobi so straže le težko pregledale naše potne listine in nas premerile od nog do glave. Na obeh straneh vrat so bile postavljene štiri strojne puške. Pod drevesi na dvorišču temna čreda oklopnih avtomobilov z navitimi motorji. Neskončno dolgi, goli, skoro temni hodniki so odmevali od topega hruma marširajočih nog, klicanja in vpitja. Delavci v bluzah in okroglih, črnih kožuhovinastih kapah, večinoma s puškami oboroženi; vojaki v surovih, umazanopobarvanih plaščih in sivih kapah; tu in tja kak voditelj — Lunačarski, Kamenjev — sredi sem in tja hitečih, razburjenih, zgovornih skupin, z napetimi, skrbi pol-

nimi obrazi, orjaškimi zvezki aktov pod pazduho. Ravno se je končala izredna seja petrograjskega sovjeta. Ustavil sem Kamenjeva, malega, okretnega moža, s širokim, živim obrazom in kratkim vratom. V gladki francoščini mi je prečital ravno sprejeto resolucijo:

»Petrograjski sovjet delavskih in vojaških deputatov pozdravlja zmagovito revolucijo petrograjskega proletariata in petrograjske garnizije ter povdarja zlasti enotnost, organiziranost, disciplino in složnost v dejanju, kar so pokazale množice pri tej vstaji.« itd.

»Vi mislite torej, da ste zmagali?«

Stresel je z rameni. »Delati imamo še strašno mnogo. Stojimo šele pri začetku.«

Na stopnicah sem naletel na Rjazanova, podpredsednika strokovnih organizacij; temno je gledal in se oprijemal svoje sive brade. »Bedasto! Totalno bedasto!« je kričal. »Evropejski delavci prav nič ne mislijo na to, da bi marširali. Vsa Rusija. Dvignil je roko v raztreseno gesto in odhital.

Bila je pomembna seja. V imenu revolucionarnega vojnega komiteja je Trockij naznanil padec provizorične vlade.

»Lastnost meščanskih vlad je, da varajo ljudstvo. Mi, sovjeti delavskih, vojaških in kmetskih deputatov pa nameravamo napraviti eksperiment, kakršnega še ni v zgodovini. Mi gremo za tem, da stvorimo vlado, ki ne bo poznala nobenega drugega cilja kot blagor delavskih, vojaških in kmetskih množic«. Pojavil se je Lenin, pozdravljen z ogromnim viharjem navdušenja, napovedujoč zmagovito vstajenje proletariata

* Tu prinašamo izvlečke iz te svetovno razširjene knjige.

harin pravi, da se je dvignil z zrakoplovom proti nebu in je pri tem konstatiral, da so nebesa — prazen zrak.

Po kršč. socializmu mora delavec hvaležno prenašati svoj jarem, kajti »nič« se ne zgodi brez volje božje«. Torj vse to je dal pač neskončno pravični in usmiljeni bog, da nas preizkusi in nas po prestani izkušnji osreči s tem, da ga gledamo po smrti od obličja do obličja. Kršč. socializem pa pravi, da ne skrbi za tvoje življenje na zemlji, ampak pripravljaj se na življenje — po smrti. Torej pridno garaj, kopiči profit g. Pollaku, bankam itd. in bodi vesel, da smeš garati enemu »krščanskemu« kapitalistu.

Socialni principi krščanstva oznanjajo bojazljivost, samozaničevanje, poniževanje, hlapčevstvo, skratka ve lastnosti ničvrednega človeka.

Krščanski socializem ubija proletariatu vero v svojo moč — predpogoj za uspešen boj in zmago proti kapitalizmu. Krščanski socializem odvrča delavca od boja, s tem da mu pridiguje o bogu, njegovi neskončni pravičnosti, usmiljenosti in previdnosti. Kršč. socializem uči delavca, naj ne godrnja, naj se ne upira, ampak naj veruje v neskončno božjo modrost, po kateri mora del. razred trpeti iz vzrokov, ki jih pač ne more razumeti omejena človeška pamet.

»Moli in delaj!« — to je princip kršč. socializma. To se pravi: Delaj ves teden po 12—16 ur, v nedeljo pa pojdi v cerkev in zahvali boga, da si smel in mogel delati. Ako bi se delavstvo ravnalo po tem receptu, bi se mu slabše godilo kot staroveškim sužnjem.

Mi vemo, da proletariat si edino takratboljša svoj položaj in uresniči svoj ideal, ako ima dovolj vere v sebe samega, v svojo moč in ako se s to samozavestjo bori. Če bo pa čakal na »boga«, bo pa lahko poginil in ker duhovniki ne pokopavajo ljudi zastonj, je še vprašanje, kako ga bodo pokopali. Proletariat se mora zavedati, da je bog — človek sam.

Proletariat je revolucionaren, kršč. socializem je pa nauk suženjstva.

Krščanski socializem iz naštetih vzrokov nima več tal med industrijskim proletariatom, ki ima vedno večjo vero v svojo moč, v svoj razred in ga dnevne izkušnje v boju s podjetnikom in kapitalizmom sploh vedno bolj utrujejo v prepričanju, da si more edino le z razrednim bojem temeljitoboljšati svoj položaj. Industrijski proletariat se zaveda, da nad človekom in naravo ni nobenega tajinstvenega boga, da je danes razen v Rusiji gospodar sveta — kapitalizem in da je proletarski razred tisti, kateremu pripada bodočnost.

Krščanski socializem ima svoja tla še v obrtništvu, v delavcih, zaposlenih po malih obratih, ki še nosijo na sebi pečat srednjeveškega cehovstva. Ker si ta panoga današnjega družabnega sestava še ne more raztolmačiti naravno zapletenega današnjega življenja in pojavov v njem, išče vzroka temu v neki nadnaravni, tajinstveni sil, imenovani bog. To je ravno tako, kakor je prvi človek-divjak molil solnce, luno, nebo itd. kot bogove, da bi si naklonil njihovo milost. Danes ne molimo več teh naravnih sil, ker si jih je že človek deloma podredil. Mi bomo pobijali

po vsem svetu. Zinovjev: »Ruski proletariat je z današnjim dnem poplačal svoj dolg internacionalnemu proletariatu. Mi smo zadali strašen udarec proti vojni, smrtni udarec proti vsem imperialistom in proti rablju Viljemu posebno«.

Jaz sem našel mesto poleg Petrovskega, anarhističnega delegata iz Obuhove tovarne. Bil je neobrit in umazan, od utrujenosti se je komaj obdržal pokonci. Tri noči je, ne da bi kaj spal, delal v revolucionarnem vojnem komiteju.

Bila je deseta ura zvečer.

Dan, v slabo pristojajočo uniformo vojaškega zdravnika oblečen, suh mož z mehkim obrazom, je pozvonil. Naenkrat je nastala tišina, katero je motilo le prepiranje ljudi pri vratih dvorane.

»Oblast je v naših rokah«, je pričel resno, za trenutek prenehal in nadaljeval s tihim glasom: »Sodrug! Kongres sovjetov se sestaja pod tako nenavadnimi okoliščinami in v tako izvanrednem momentu, da boste razumeli, zakaj smatra centralni izvrševalni odbor za nepotrebno, obračati se na vas s političnim govorom. To vam bo tem jasnejše, če se spominjate, da sem jaz član centralnega izvrševalnega odbora, in da se v tem momentu v zimski palači obstreljuje naše strankine sodruge, ki zvesto izpolnjujejo naloge, naložene jim od c. izvrš. odbora.« (Gibanje.)

»S tem otvarjam prvo sejo drugega kongresa sovjetov delavskih in vojaških deputatov.«

Volitev predsedstva se je izvršila v splošnem nemiru. Rezultat: 14 boljševikov, 7 socialrevolucionarjev, 3 menjševiki

in 1 internacionalist (Gorkega skupina). Može starega centralnega izvrševalnega odbora so zapustili tribuno. Na njihovo mesto prihajajo Trockij, Kamenjev, Lunačarskij, Kolontajeva, Nogin. Vsa dvorana se je dvignila, viharno jih pozdravljajoč. Nastop boljševikov je bil enormen. Od osovražene sekte pred komaj štirimi meseci do sedanjega položaja kot voditeljev velike, v splošnem uporu vstajajoče Rusije.

Kamenjev je objavil dnevni red: 1. Stvoritev vlade, 2. Vojna in mir, 3. Konstituenta. Dvignil se je Losovski in sporočil, da so se vse frakcije sporazumele, da predlagajo kongresu, da sprejme poročilo petrograjskega sovjeta in o njem diskutira, da se da besedo zastopnikom različnih pol. strank in da se šele potem prejde na dnevni red.

Hipoma zadoni nov ton, globokejši od hrupa množice, dolg, vznemirjajoč — ostri strelji toppv. Vse gleda plašno skozi okna, mrzlično vznemirjeno. Neprestano, metodično, topo grmenje topov. Delegati kriče drug nad drugim. Tako, med pokanjem strelav, v temni noči, s sovraštvom, strahom in brezskrbno smelostjo se je porodila nova Rusija.

Menjševiki in socialrevolucionarji so bili razburjeni nad tem in so kričali, da medtem ko naj sklepa kongres o prevzetju oblasti, se že bije boj na ulicah. Odvrčali so vsako odgovornost na dogodkih, ker so boljševiki pripravili upor tik pred kongresom. Grozili so, da zapustijo dvorano. Množica pa razburjeno kriči nad menjševiki in social-revolucionarji: »Izdajalci!« — Mlad vojak stopi na oder in govori: »Sodrug! Nobenih papirnatih resolucij in besedičenj več, ampak de-
ja-

kršč. socializem v teh vrstah najuspešneje s tem, ako razkazujemo resnični družabni razvoj, gonilne družabne zakone itd. in jim kazali pot ter jih tudi vodili na tej poti k končnemu osvobojenju človeštva.

Sodrug !!!

V »Železnem tednu« vprašaj vsakega,

Zakaj še ne čita Proletarske Mladine, a podpira protidelavski tisk in se opija v alkoholu. ?

Zakaj še ne čita svojega časopisa, časopisa, ki se bori za njegovo korist, zastopa njegove interese ?

»Versko« delo parlamenta.

Naš parlament, oziroma razni odbori v tem parlamentu zelo »živahno« delajo. V tem živahnem delu je skienil odbor za izdelovanje zakona o srednjih šolah, da je verouk obvezen.

Mi se temu niti malo ne čudimo, ker v militaristični državi kakor je SHS, mora biti zagotovljen vpliv duhovščine vseh veroizpovedanj, kajti roka roko umiva. Duhovniki služijo meščanski družbi in kapitalu, a meščanska država jim mora dati poleg denarja tudi možnost, da zastrupljajo mladino.

Kakor blagoslovljajo morilno orožje in pozivajo narode na klanje za korist kapitala, tako morajo duhovniki tudi učiti mladino in otroke, da je njihova prva dolžnost pokorščina do vladajočega razreda, da

nja! Mi moramo prevzeti oblast v svoje roke! Naj zapustijo ti izdajalci kongres. Armada ni z njimi.

Vihar navdušenja je zabučal po dvorani. To je bil glas vojakov. Milijoni delavcev in kmetov v vojaški suknji so tako čutili in mislili.

Odhajal sem. Ko sem stopal z množico v mrzlo noč, smo našli frontno stran Smalnija izpremenjeno v orjaški park prihajajočih in odhajajočih avtomobilov, katerih ropot so nadglasovali v odmerjenih premorih sledeči si zamolkli strelji tepov. Velik tovorni avtomobil, na njem možje s puškami, sprejemajoč od zdolaj velike zavoje.

»Kam vozite?« sem zaklical.

»Na vse strani. Po vsem mestu!« mi je odgovoril z veselim glasom mlad delavec.

Pokazali smo svoje listine. »Pojdite z nami!« so nas povabili. »Ali najbrže se bo streljalo«. Splezali smo na avtomobil. Voz je sunil naprej in mi smo padli nazaj na one, ki so plezali na avtomobil še med vožnjo. Nekdo je odvezal zavoj in pričel metati polne roke časopisov z voza. Mi smo delali isto, zapuščajoč na ta način za nami gost oblak frfotajočih belih listov, medtem ko je avto bobnel skozi temne ulice...

Proti jutru je ponehalo streljanje. Provizorična vlada je bila vržena. Sedaj je veljalo, osvojiti Rusijo in potem svet! Ali bo Rusija sledila in se dvignila? In ostali svet, kaj bo on storil? Ali bodo ljudstva sledila klicu in šla v svetovni val?

(Dalje.)

se ne smejo upirati krivici, ampak da potrpežljivo čakajo na pravico — po smrti.

A medtem ko naj čaka delovno ljudstvo na raj -- po smrti, uživajo popi, bogataši, gospoda raj na tem svetu. Da pa tako ostane, imamo tu cerkev, ki čuva današnji sistem poleg žandarmerije, policije in »Orjune«.

1914 — 1923.

Pred devetimi leti je izbruhnila svetovna imperialistična vojna. Kajti svetovni položaj je bil tako zapleten, da ni bilo več iz njega mirnega izhoda. Osvojitve novih trgov za izkoriščanje in prodajanje svojega blaga je postal neizogibni življenjski pogoj kapitalistov. Nobena kapitalistična država pa ni hotela tega odkrito priznati in prva napovedati boj.

In šla je na podvojeno delo tajna diplomacija poedinih držav. Sarajevski atentat in ultimaf Avstrije Srbiji je bila samo pretveza, da se vname že dolgo pripravljani boj za zmago ene ali druge kapitalistične države. In takoj nato je pričel meščanski tisk z najhujšo šovinistično gonjo in hujskanjem na vojno. Gesla te ostudne gonje so bila po vseh deželah ista, pri nas kot v Franciji, Rusiji itd. Povsod je pisal meščanski tisk, da se gre »za obrambo domovine«, »vere«, »cesarja«, »pravice« itd. In socialna demokracija je pokorno jecljala v svet ta gesla, ki so jih izumili kapitalisti, da navdušijo ljudi za klanje, kakršnega še ni bilo.

Za kulisami so se zadovoljno smejali kapitalisti, ker so tako lahko prevarali ljudstvo, da se gre za domovino, vero in pravico, medtem ko se je šlo v resnici za petrolej, premog, denar. Zadovoljno so se krohotali, da bodo s temi gesli uresničili svoj namen: uničiti nasprotnega kapitalista in polastiti se njegovih tovarn, rudnikov, ladij in kolonij. Nikdar več ne bo zaznamovala zgodovina take internacionalne laži. Nikdar še ni bila buržuazija tako spretna v izberi maske za doseg svojega cilja.

In milijone kmetov in delavskih sinov vseh dežel, vseh barv in jezikov, Evrope, Azije, Afrike, Amerike in Avstralije je kapitalizem iztrgal iz doma in jih poslal na bojna polja. Štiri leta so se morili ljudje, sinovi delovnega ljudstva med seboj, se zakopavali na tisoče kilometrov v zemljo, živeli divjaško življenje in v imenu boga, vere in cesarja ubijali noč in dan. In rezultat tega klanja je bilo, da je padlo, se pokvarilo, zbolelo itd. nad 35 milijonov zdravih fantov, mož, žena in otrok; cele pokrajine so ostale opustošene, in za vse to je plačalo ljudstvo 208.245.905.622 dolarjev.

Rusko delovno ljudstvo je pospešilo konec vojne s tem, da je vrglo carja, kapitaliste in sklenilo mir z Nemčijo. Ententa (Francija, Anglija, Amerika, Italija)

je premagala nemški in avstrijski kapitalizem in napravila mirovne pogodbe, ki ogrožajo svet s ponovno svetovno, imperialistično vojno. »Zmagovite« države so si razdelile svet, ustanovile polno malih držav: SHS, Poljsko, Češko itd. Veriga teh držav tvori »pufer« med revolucionarno Rusijo in srednjimi silami, v katerih so najbolj dani pogoji za prol. revolucijo. Te države služijo za temelj vseh kontrarevolucionarnih podjetij. One so orodje zlasti v rokah Francije. Z Jugoslavijo drži ona Italijo v šahu, Romunijo in Poljsko ima zlasti za vse korake proti Rusiji, s Češko in Romunijo kontrolira Madjarsko itd. Nemčija in Avstrija sta v železnih krempljih, ki so v službi Francije. Anglija je zavladata v kolonijah, Amerika pa hoče ugnati Anglijo in Francijo.

Sklenjene mirovne pogodbe ne zadovoljujejo niti zmagovalcev samih. Tatovi še niso dovolj nakradli. Sedaj, ko so oropali premagane, se hočejo pa še med seboj stepsti za naropani plen. Mi stopamo v novo fazo, namreč v boj med roparji, ki so še nedavno skupno plenili. Ta nasprotstva se z vsakim dnevom postrujejo. Trn v peti vseh kapitalističnih držav pa tvori Sovjetska Rusija, ki se kljub vsemu utrjuje, medtem ko kapitalizem stalno propada.

Prišlo bo do nove, še strašnejše vojne, če je ne bo preprečil proletarijat v svojem revolucionarnem razrednem boju in vrgel kapitalizem, predno bo stopil v novo vojno.

Nemška soc. demokracija ob vojnem izbruhu.

Ne od zunaj, ampak od znotraj je prišla avgustova katastrofa nad proletarskim razrednim gibanjem; ne slučajno, ampak kot neizogibni rezultat stanja, v katerem se je nahajalo ob vojnem izbruhu.

Predpogoj za vsako politično oblast je akcijska sila, predpogoj za vsako akcijsko silo je enotnost volje in njen predpogoj zopet: enodušnost v cilju in sredstvu akcije. Ti predpogoji so obstojali v socialističnih strankah za vsakdanje potrebe, ali manjkali se skoro povsod za poslednja velika vprašanja. V državi in gospodarstvu, v notranji in zunanji politiki so se bližale pred vojno tudi v Nemčiji in zlasti tu velike odločitve. Nemška socialna demokracija se jim je izognila. Čutila se je slabo in bila je tem slabotnejša, čim bolj je skrivala svojo bolezen pod pompozni plašč silnih besed in števil. K. Liebknecht.

14 dni imaš še časa, da si začrtaš agitacijo za »Proletarsko Mladino«!

Najmanj dva nova naročnika moraš v »železnem tednu« pridobiti in nabrati 10 Din za

Tiskovni sklad »Prolet. Mladine«.

Resolucija rdeče strokovne internacionale o delu med mladino.

Z vsakim dnevom se vedno jasneje kaže, da se reformistična amsterdamska strokovna internacionala ne briga za interese delavske mladine. Na drugi strani se moskovska rdeča strok. internacionala vedno energično zavzema za delavsko mladino in zboljšanje njenega položaja.

Od 25. junija do 2. jul. je imel centralni svet rdeče strokovne internacionale zopet svojo sejo, na kateri je razpravljal tudi o delavski mladini. Kot rezultat teh razprav je tozadevna resolucija, ki jo tu prinašamo.

Resolucija se glasi:

1. Gospodarska kriza, poostrena po ofenzivi kapitala, je poslabšala silno tudi položaj mladega proletariata, ne da bi nastopili proti temu na učinkovit način voditelji internacionalne strokovne zveze (Amsterdam).

2. Masa mladih delavcev stoji večinoma izven strokovnih organizacij. Omladincev amsterdamske strok. organizacije ne priznavajo kot enakopravne člane, ampak v najboljšem slučaju le kot predmet reformističnih vzgojevalnih umetnosti.

3. Temu nasprotno se je izrekla rdeča strokovna internacionala potom svojih sekcij v rdečih strok. organizacijah kakor tudi potom manjšin pri Amsterdamcih in ameriških zvezah — za enakopravnost mladih delavcev in v energičnem boju je skušala zagotoviti minimalne zahteve prol. mladine, osiguranje njene telesne in duševne razvojne možnosti in s tem njeno bojovno sposobnost.

4. Centralni svet rdeče strokovne internacionale zavezuje vse pripadnike rdečih strok. organizacij, da povedejo energično boj proti kršenju osemurnega delavnika in za šesturni delavnik, proti nočnemu in nedeljskemu delu, za obvezno strokovno izobrazbo, za znižanje učne dobe na dve leti in za učinkovito kontrolo strokovnih organizacij in obratnih svetov nad mladinskim delom. Žilavi, vztrajni boj revolucionarnih mladinskih organizacij morajo torej podpirati vsi pripadniki rdečih strok. organizacij.

5. V opozicijskih blokih v amsterdamskih strok. organizacijah je treba organizatorično zbrati celokupno opozicijsko mladino, tako v obratu, kot v industrijskem in državnem obsegu.

6. Z ozirom na naraščajoči pomen obratnih svetov za razredni boj, z ozirom na brezpravnost mladih delavcev, z ozirom na njen bedni položaj v rudarstvu, tekstilni industriji, v krojaški obrti, v trgovskih obratih, v tobačni industriji, morajo revolucionarni člani strok. organizacij pritegniti mlade delavce v boj celokupnega delavstva za obratne svete.

7. Z ozirom na neomejeno izkoriščanje mladih poljedelskih delavcev in očetovsko vzgojevalno pravico mojstrov nad vajenci, kmetov nad hlapci, srednjeveške tradicije, ki jih hoče obnoviti zmagoviti fašizem (Ogrska) se mora započeti boj za sodelovanje mladih delavcev kot enakopravnih faktorjev.

7a) Posebno energični boj se mora voditi za odpravo obstoječega učnega razmerja v deželah, kjer je še ostanek cehovske organizacije. V tem boju se moramo boriti v prvi vrsti za dve temeljni točki: svoboda in polna plača mlade delovne sile.

8. V boju proti ofenzivi podjetnikov in reakciji se mora uvrstiti omladince v enotno fronto proletariata. Pri stvarjanju akcijskih komitejev se mora istotako pritegniti omladince, dalje proti fašizmu in vojni nevarnosti.

Halo!!!

Premisli že sedaj, sodrug, katerega boš dobil v »železnem tednu« za naročnika

»Proletarske Mladine«!

Vajenec ali mladi delavec, ki dela poleg tebe v tovarni, rudniku ali obratu, ki do sedaj še ni bil naročnik lista, mora postati to v »železnem tednu«, da bo spoznal pot, po kateri mora hoditi in da se pridruži našim bojnim vrstam! Vsi tvoji znanci morajo biti naročniki lista, ki ga ti čitaš!

Sedem mladih sodrugov na Jesenicah zaprtih!

Pri nas ima policija in žandarmerija posebno veselje do zapiranja mladih delavcev. Ne mine mesec dni po izpustitvi enih sodrugov, ko morajo že drugi v zapor. Do sedaj se je zlasti preganjalo revolucionarno delavsko mladino po rudarskih revirjih in Ljubljani, sedaj pa se je vrgla oblast na jeseniško mladino in aretirala prošli petek sedem sodrugov iz nam neznanih vzrokov. Brezdvomno se bo tudi tu končno dognala njihova nedolžnost kot v dosedanjih slučajih. Doslej smo bili navajeni, da se zapre človeka, ko je podano dovolj razlogov za to. Ali pod

režimom »Zakona o zaščiti države« je prišlo tudi v Sloveniji v navado, da se v enem zasluti »protidržavnega« elementa in »komunista«, se ga zapre in se ga po večmesečnem preiskovalnem zaporu izpusti.

V Trbovljah so zaprli s. Čečevo, ker so našli menda pri njej neka komunistična predavanja izpred »Obznane«.

V Beogradu je bil aretirani s. Rado Vujović in prognan v rodni kraj Požarevac. On je visokošolec, po mnenju policije še sedaj vsakdo študirati ne bo smel.

Gospodje mislijo, da bodo s tem zadušili gibanje del. mladine. Ali to je bridka zmeta. S preganjanji dosežete ravno nasprotno.

Proletarska mladina, strni svoje vrste, organiziraj se strokovno, politično in kulturno, ojači svoj boj za izboljšanje neznosnega položaja, proti reakciji, proti fašizmu!

Sodrug, nabiraj, prostovoljne prispevke za zaprte sodruge, da jim dokažemo proletarsko solidarnost, da dokažemo svojo neomajno voljo, vztrajati v boju do zmage — kljub vsemu!

Proč z reakcijo!

Živela politična svoboda!

Mladina, naprej!

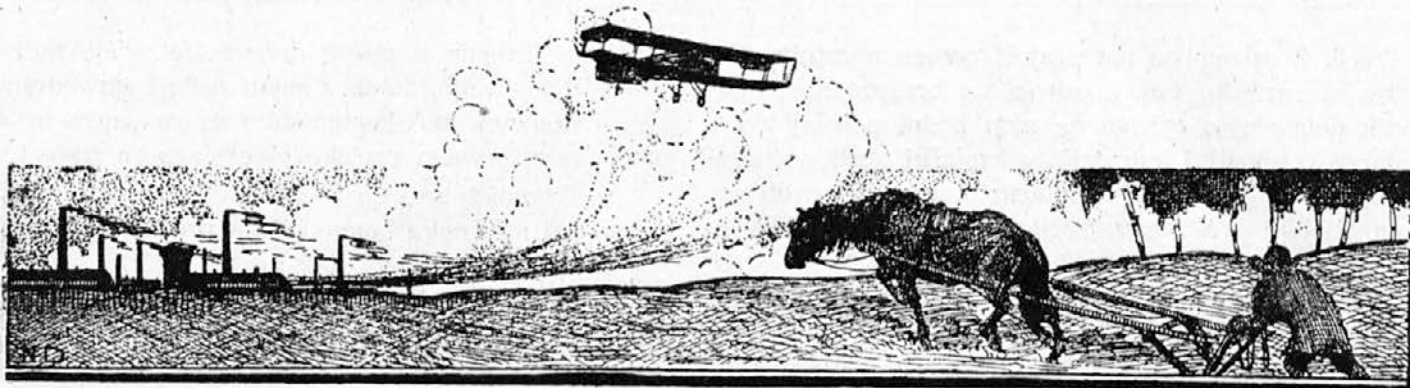
Hrastoj:

Pesem trpinov.

*Ukrali nam ste življenje,
naprtali ste križ nam — trpljenje,
ter pognali nas, med stroje hrumeče —
in pahnili nas, v podzemeljske rove bobneče,
in vbrazdili nas na polja prostrana,
ter nam zabičali: „Tu delaj, trpi in močti
ti svojat parijev teptana!“*

*V nas pa tedaj vžgal se je upor,
pokonci smo jeli, spenjati sketete,
ter srca oplojena, srda, gnjeva, klevete
ste nam kriknili na daljni rdeči obzor:
Zasij, nam ti zarja rdeča
izza vzhodnih tam gôr,
da vsplameni v naših srcih:
združena misel plamteča!*

*Ukrali nam ste življenje —
naprtali nam ste trpljenje;
— . . . a znati vi niste vi kruti krvniki,
da vaše nasižje, zločin
rodil Vam bo pogin!
Zakaj? Že vstaja človek, v zemljo teptan,
v rove pognan, v stroje vsidran,
krvaveči suženj, trpin!*



Delavsko-kmetski mladini Jul. Benečije.

Nad jugoslovanskim delovnim ljudstvom besni nasilje, začrtano po »Zakonu o zaščiti države«, pri nas besni fašistovski teror, ki nam ne dovoljuje niti malo svobodnega dihanja.

Fašisti so ustavili vse delavske liste. Proletarska mladina Jul. Benečije je brez svojega lista.

Sodrug! in sodružice! To nas ne sme niti malo preplašiti v našem boju za zmago proletariata. To je poslednje sredstvo vladajočih, da zaduši voljo delovnega ljudstva. To je poslednji veliki plamen reakcije, kakor tud dogorela sveča mogočno zaplapola, preden ugasne.

Mi moramo dokazati, da ne klonemo tudi pod najhujšim fašistovskim terorjem! Zato se pripravimo tudi mi na proslavo letošnjega mladinskega dneva, ki naj bo mogočna demonstracija delavske mladine proti fašizmu! Po vseh krajih priredimo sestanke in zborovanja ter širimo »Prol. mladino«! Dopisujemo v njo! —

Proč s fašisti!

Živela proletarska demokracija!

Idrija, koncem jul. 1923.

Spominjaj se sodrugov, ki ječijo v temnici zato, ker so se borili za splošno našo stvar in zbiraj pripevke za

ŽRTVE REAKCIJE!!!

Polomija Brnota v Hrastniku.

22. jul. jo je primahal slavni urednik »Naprej«-a g. Brnrot v Hrastnik, da tam ustanovi »Svoboda«. Na ustanovnem občnem zboru je bilo navzočih 60 do 65.

G. Brnrot je povzel besedo, govoril je nemško. Pripevedoval nam je, da ima otroke, da se o njem

nesramno govori, kako je vrgel iz stranke Kristana i. dr. s pomočjo progresivnega davka, zabaval nas je s sodčkom piva, kramljaj na dolgo in široko o kmetu z enim hlapcem in eno deklo, z dvema hlapcema in dvema deklama itd. ter nenadoma končal, kot bi odrezal.

S. K. je odgovarjal in dokazal, da je Brnrot govoril vse, kar je potrebno, samo tega ni, kar bi moral. Dokazal mu je, da je »Svoboda« le njegov rešilni čoln. »Svoboda« da je po pravilih izobraževalna organizacija, a Brnrot je govoril le o svojih otrocih, o sodčku piva, o progresivnem davku, o politiki. Na navzoče je apeliral, naj se odločijo za »Svobodo« ali »Vesno«, za mladinsko organizacijo ali za social-patriotski rešilni čoln, za prol. kulturo ali umazano politikantstvo. In kamor se odloči večina, tja naj gre manjšina, kot velewa prol. demokracija.

Odgovarjal je »Svobodaš«, ki je rekel, da naj gremo v »Svobodo«, ker ima ona konzum in dvorano!

K besedi so se priglašali »Vesnaši« in »Svobodaši«. Prerekanje, ostru medklici. »Svobodaši« hočejo preko čitanja pravil in preko predloga, da se navzoči izjavijo za »Vesno« ali »Svobodo«, k volitvi odbora. Predlagan je predsednik, za samo 20, vsi ostali proti. Rabuka. »Svobodaši« pravijo, da mi nimamo volilne pravice. Burni protesti. Brnrot skuša rešiti situacijo in prične: Trikrat sem se že priglasil k besedi, trikrat mi je predsednik podal besedo, a nisem mogel govoriti, ker so navzoči elementi, ki hočejo razdirati — — — dalje sploh ne more več govoriti in mora se skobacati z mize za mizo. Vse govori, vse debatira. Za hip tišina. Predlagan je odbor: 15 za, vsi drugi proti. Vsi kalibri se otvorijo: obdelali smo Brnrot z njegovim »Naprej«, hamburško internacionalo, social. ministre, avtomobile, vse. Končno zapojemo »Bratje, le k solncu, k svobodi«, pri čemer kriče »Svobodaši« »Pfuj!« Prevpiljejo jih klici: »Živela revolucionarna mladina, ura, ura! — — — Svoboda« si je torej v Hrastniku stesala svoje mrtvaško krsto, Brnrot pa je doživel od hrastniške mladine popolno blamažo.

To imate, gospodje, od tega, ker ste tako neproletarsko nastopili zlasti proti trboveljski in ljubljanski mladini.

Hrastniški omladinci.

Isto razpoloženje proti »Svobodi« vlada na Vrhniki, Borovnici i. dr., kot se nam sporoča. — Uredništvo »Prolet. mladine«.

Nova morala je morala svobode. Ona uči, da je človek gospodar, oziroma, da mora to postati, da ni nobenih drugih zakonov razen zakona samoohrane, nobenih ovir volje, razen onih, ki si jih človek sam postavlja.

Nova morala je morala veselja. Ona uči, da ni nad razumom nobene avtoritete. Kajti vsako avtoriteto mora razum presoditi, priznati ali odkloniti.

Nova morala je morala razvoja. Ona uči, da so zakoni življenja ravnokotno izpremenljivi kot krmilno kolo na zrakoplovu. Naloga pilota na zrakoplovu obstoja v tem, da uravnava svoje težišče sredi vetrov. Naloga človeka obstoja v tem, da statno pritagodi življenje izpreminjajoči se okoliščini.

(Po U. Sinclair-u)

Usaha cerkev je neizogibno denarni stroj, ki ima in upravlja lastnino.

Sinclair.

Krščanska vera je zaslužnjila ženo. To se vidi tudi jasno iz njenega nauka o nastanku sveta. Kajti katoliška vera trdi:

1. Adam je bil prvi ustvarjen, potem šele Eva.
2. Mož ne izhaja iz žene, ampak žena od moža.
3. Ni bil mož ustvarjen za ženo, ampak žena za moža.
4. Mož je podoba božje slave, a žena je slava moževa.
5. Ni grešil Adam, ampak Eva.
6. Kot je podvržena cerkev Kristusu, tako naj bo žena možu.

Kdo so „Orjunci“? — Čujte!

G. Pero Veselič, brivski mojster v Ljutomeru ima zaposlenega 14letnega dečka po imenu Nemeč Val. Ta učenec se uči 3 leta, pri Veseliču dela že 16 mesecev. G. Veselič postopa s tem učencem na nečloveški način, vsak dan ga pretepa, prime za lase in buta potem z njegovo glavo ob zid. »Milostljiva gospa tolče vajenca po glavi, ga večkrat vrže na tla in ga z obema rokama in pestmi bije po glavi, da je deček včasih ves moder in črn od telesnih poškodb.

In ta g. Veselič se je javno izrazil ter se ponosno trkal na prsi, da je »Orjun« z dušo in telesom. Dalje, da bodo »Orjunci« vsakemu glavo zmečkali, kdor bo proti njim. Tedaj je bilo prisotno več zavednih delavcev, on je v gostilni posamezne delavce izzival, a delavstvo mu ni odgovarjalo, ker s takim človekom noče razpravljati. G. Veselič sili tudi svojega vajenca, da gre k »Sokolu«, ali vajenec noče biti »Sokol«, ko vidi, kakšni ljudje tvorijo »Sokola«. Veselič ga tudi zato večkrat pretepe.

Vidite, in tako kakor postopa ta »Sokol« in »Orjun« s svojim vajencem, tako bi radi postopali Orjunci z delavstvom sploh. Saj pišejo v vsaki šte-

vilki svojega lista »Orjuna«, da bodo skoro nastopili s pestjo in nasiljem proti vsemu, kar je protiorjunskega. — Ali delavstvo in zlasti proletarska mladina jim bo temeljito prikrajšalo to njihovo veselje.

In še eno vidimo iz tega primera: da je »inšpekcija dela« izredno delavna, agilna in energična in da ne nastopi tam, kjer bi bilo potrebno.

Polomija „Orjune“ v Srbiji!

Glasilo slovenskih »Or-juncev« »Orjuna« se vedno hvali, kako napreduje or-junsko gibanje v Srbiji. A resnica je ravno nasprotna! Dvakrat se je doslej »Orjuna« pojavila javno v Srbiji, dvakrat je pogorela. Nedavno so pa sklicali svoje zborovanje v Nišu, »Orjuna« piše, da je sijajno uspelo, a resnica je ta, da so mladi in odrastli niški delavci razbili or-junsko zborovanje, in Or-juncev ni moglo rešiti niti posredovanje vojaštva.

Tako obračunava delovno ljudstvo z Or-junčki v Srbiji, na Hrvatskem, v Dalmaciji, pri nas je tudi dokazalo svojo bojovno voljo proti fašizmu.

Proč z »Orjuno«!

Proč s fašizmom!

Zivela enotna fronta mladih in odrastlih delavcev!

Mile Klopčič:

Sebi.

Ko morje množic je vršalo,

Tedaj neskončno škofjk naplalo

je na obalo.

Uzel eno s sabo sem. — Zdaj čujem morje,
kako grmi večer sleherni tja v obzorje —

Zdaj v meni upor je!

Tak brenkam na tlo in pojem vam psalme

ker vsem vam stoterim trpinom obraze

poznam, akoravno sem sredi puščave

in sam! Vendar duša želi si oaze,

oaze neskončne, kjer rastejo palme

kraj jezera svobode, miru in sprave. —

Ko našli jo bomo, tedaj nasmehnite

se ustna nam bodo, solze posušile,

ko se koprnenje bo deci spolnilo,

ko žene trpljenje se bo dopolnilo,

ko mož velikan bo sam sebe spoznal,

ko se bo iz sanj

in iz tožb in ječanj

izkristaliziral bodoči kristal —

tedaj bo uspelo, uspelo kar delo

od vsega začetka je v mislih imelo,

kar duša je moja od vekomaj čakala

in želje mi v verze uporne pretakala.

Poletno delo na Švedskem.

Švedska je, kakor je gotovo znano večini čitateljev, velika, na dolgo razprostrta dežela. Velike pokrajine nimajo nobenih železniških zvez, razdalje med posameznimi kraji so orjaške. Nekaj številko bo pojasnilo vso stvar; švedska meri 448.278 km², a prebivalcev ima le 6 milijonov. Na vsak kvadratni kilometer pride torej povprečno 13 ljudi, medtem ko jih pride pri nas 76. Dežela je razdeljena na 25 »lenov« (pokrajin), po tem se je organizirala tudi zveza revolucionarne švedske mladine.

Zveza se deli v 25 pokrajin (oblasti), te v okraje. — To naj služi kot pojasnilo k poletnemu delu švedske mladine.

Priprave.

V mesecu marcu je že razpravljalo zvezino vodstvo o agitaciji poleti. Na podlagi točnih poročil od poedinih pokrajin in grup ima centralni izvrševalni odbor pregled nad stanjem mladinske zveze v celi državi in na podlagi tega določi delovni program za celo leto, specialno pa za poletje. Vsem organizatorjem in agitatorjem se pošlje ves potreben material. Določi se, kje se imajo ustanoviti nove organizacije, katere organizacije je treba vzpostaviti, oživeti, napraviti aktivnejše. Določi se taktika napram nasprotniškimi organizacijam po njihovi moči v posameznem kraju.

Za vsako pokrajino se določi natančen načrt. V centrali morajo biti pregledna poročila in karte vseh pokrajin.

Delo.

Ko je načrt za agitacijo končnoveljavno gotov, se dostavi pokrajinskim odborom in določenim organizatorjem. Istočasno se prične v zvezinem glasilu in strankinem tisku pismena propaganda. Krajevne skupine širijo plakate, letake itd.

Potujoče grupe.

Sestojijo iz 5—10 sodrugov, ki imajo s seboj vso potrebno literaturo. Oni morajo v krajih, v katere so poslani, vse potrebno pripraviti in urediti do dneva, ko pride govornik od zveze ali glavni organizator. Do tedaj se mora razširiti ves reklamni in agitacijski material. V tej potujoči grupi je eden govornik, drugi deklamator, tretji so pevci in muzikantje.

Rdeče kolesarske patrolje.

Vse sodruge, ki imajo kolesa ali ki si jih lahko izposodijo, se mobilizira v rdečo kolesarsko patroljo. Te patrolje vršijo propagando v oddaljenih krajih. Sicer obstoja njihovo delovanje v tem kot pri potujočih grupah.

Za voditelje potujočih grup in kolesarskih patrolj se določijo sodruzi, ki so se udeležili pozimi študijskega dela zveze. Ob tej priliki morajo pokazati, kaj so se naučili, svoje teoretično znanje morajo dokazati v praksi.

Vodstvo poletne ofenzive.

Organizatorji in pokrajinski odbori morajo dati vsak teden pregledno poročilo o izvedenem delu in doseženih uspehih. Mladinski list prinese vsak teden pregledno poročilo iz različnih pokrajin.

Poletna ofenziva revolucionarne del. mladine Švedske doseže svojo ostrino v avgustu in svoj višek v internacionalnem mladinskem tednu.

Tako se okrepi in poveča mladinska organizacija vsako poletje, pozimi se pa organizacijo na znotraj utrdi in zboljša.

Svetovno-zgodovinska zmaga.

Pridobitve ruske revolucije so neiztrebljive. — Nobena sila na svetu ni v stanju, da odstrani pridobitve sovjetske države. Stoletja se je gradilo države po meščanskem tipu. Prvič se je odkrila oblika malo-meščanske države. Mogoče je še naš aparat slab. Ali tudi prvi parni stroj je bil zelo slab. Ali to ni glavna stvar, ampak glavno je dejstvo, da se ga je iznašlo. Prvi parni stroj je bil lahko neuporaben. Ali po njem imamo danes lokomotive. Naš državni aparat je lahko popolnoma slab. Ali on je ustvarjen. Izvršila se je največja zgodovinska iznajdba. Lenin.

„Kapital.“

»Kapital«, od Karla Marxa, popularna izdaja J. Borharta, prevel M. S. Pijade, je že v tisku in bo gotov v prvi polovici septembra. Knjiga bo tiskana v latinici.

Naročnino za to predragoceno in prepotrebno knjigo se še vedno sprejema in pošiljati jo je treba na naslov prevajalca. Naročnina znaša za strokovno organizirane 30 Din, za druge 40 Din. Zbiralci naročnin imajo 20 odstotkov popusta.

Sodruzi, požurite se z naročnino!

M. S. Pijade, novinar,
Beograd, Kosmajška 60.

Listnica uredništva in upravnštva.

Za »železni teden« in mladinski dan izide »Proletarska Mladina« v povečani in okrašeni izdaji za isto ceno. Zaupniki iz posameznih okrajev naj takoj javijo, koliko izvodov lista želijo!